İDİL

ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA İLLÜSTRATİF ANLATIM

S. Sibel SEVİM[1] Özge TAN[2]

1 Prof. Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü. sssevim@anadolu.edu.tr ORCID: 0000-0001-7378-027X
2 Arş. Gör. Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü. ozgetan@anadolu.edu.tr ORCID: 0000-0001-5284-5839

Sevim, S. Sibel. Tan, Özge. "Çağdaş Seramik Sanatında İllüstratif Anlatım". idil, 70 (2020 Haziran): s. 910–927.
doi: 10.7816/idil-09-70-01

ÖZ

Latincede aydınlatmak anlamına gelen 'lustrare' kelimesinden türemiş olan ve Türkçe karşılığı 'resimleme' olan 'illüstrasyon', bir metnin, fikrin ya da kavramın taşıdığı sözel ve soyut ifadenin, görsel olarak betimlenmesi ve somutlaştırılması şeklinde tanımlanabilir. İllüstrasyon kavramı ilk olarak metni daha anlaşılır kılmak için yapılan kitap resimlemeleriyle ortaya çıksa da kimi araştırmacılar ilk illüstrasyon çalışmaları olarak mağara resimleri ile dini konuları açıklayan resim ve mozaikleri örnek göstermektedir. Ortaya çıkışından itibaren daha çok resim ve grafik gibi alanlarla anılan illüstrasyonun, diğer sanat dallarıyla da disiplinlerarası etkileşimi olan ve başlı başına sanatsal nitelikler taşıyan bir alan olduğu söylenebilir. Öyle ki, sanat tarihi göz önünde bulundurulduğunda pek çok farklı alandan sanatçının eserlerini illüstratif bir ifade diliyle yarattığı görülmektedir. Konuya seramik sanatı açısından bakıldığında, tarih öncesi dönemlerden bu yana dünyanın pek çok farklı bölgesinde geleneksel seramikler üzerinde hikayeleri görsel yolla anlatan bezemelerin kullanıldığı bilinmektedir. Çağdaş Seramik Sanatının da illüstratif ifade biçimini benimseyen sayısız sanat dalı içerisinde varlığını güçlü şekilde gösterdiği söylenebilir. İllüstrasyon kavramının Çağdaş Seramik Sanatında nasıl ele alındığıyla ilgilenen bu araştırma, genel anlamda kavramın tanımlamasını, kısa tarihçesini içermekte; seramiğe illüstratif yaklaşan geleneksel örneklemeler yapmayı ve asıl olarak çağdaş seramik sanatçıları özelinde yoğunlaşarak konu hakkında bilgi vermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş, Seramik, Sanat, İllüstratif, Anlatım, İllüstrasyon

Makale Bilgisi
Geliş: 23 Mart 2020 *Düzeltme: 14 Nisan 2020* *Kabul: 3 Mayıs 2020*

© 2020 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Tarih boyunca bir tasarım ögesi olarak yazıyla birlikte yer aldığı gibi tek başına da kullanılan illüstrasyon, kavramların görsel ve imgesel ögeler aracılığıyla insan zihni tarafından daha kolay algılanması ve akılda kalıcılığının artması için başvurulan bir yol olmuştur. Sıklıkla resim ve grafik gibi alanlarla anılan illüstrasyonun, taşıdığı anlatım olanakları bakımından diğer disiplinlerde de tercih edilen bir yol olduğu söylenebilir. Bu tercihte, illüstrasyonun görseller aracılığıyla dil ihtiyacını ortadan kaldırması ve evrensel bir anlatım biçimi oluşturabilmesi etkili olmuştur. Ortaya çıktığından bugüne tarihte pek çok farklı alandan sanatçı eserlerini illüstratif bir ifade diliyle yaratmış, bugün de yaratmaya devam etmektedir. Söz konusu duruma seramik sanatı açısından bakıldığında hem geleneksel hem de çağdaş seramiklerde illüstratif anlatım dilinin benimsendiği eserlerle karşılaşmanın mümkün olduğu görülmektedir. Bu türden anlatımı benimseyen sanatçılardan bazıları eserlerinin üzerindeki desen ve dekorlarla; bazıları formla; bazıları ise hem desen hem de formla eserlerindeki illüstratif anlatımı sağlamakta ve güçlendirmektedir. İllüstrasyon kavramının seramik sanatında nasıl ele alındığıyla ilgilenen araştırma, genel anlamda kavramın tanımlamasını, kısa tarihçesini içermekte; seramiğe illüstratif yaklaşan geleneksel üretimlere değinmekte ve asıl olarak çağdaş seramik sanatçıları özelinde yoğunlaşarak eserlerinde illüstratif anlatımı desenle; formla ya da hem desen hem de formla ele alan bazı sanatçılar konusunda bilgilendirme ve örneklendirmeler yapmayı amaçlamaktadır. Konu 21. yüzyıl çağdaş seramik sanatçılarına yer veren güncel örneklere değinilerek ele alınmaya çalışılmaktadır. Makalenin konuyla ilgili araştırma ve inceleme yapacak kişiler için hem geleneksel hem de sanatsal anlamda kaynak oluşturması umulmaktadır.

1.İllüstrasyon

Türkçe karşılığı 'resimleme' olan illüstrasyon, Latincede "aydınlatmak'' anlamına gelen "lustrare" kelimesinden türemiştir ve en basit ifadeyle bir metnin, fikrin ya da kavramın taşıdığı sözel ve soyut ifadenin, görsel olarak betimlenmesi ve somutlaştırılması şeklinde tanımlanabilir. Görsel İllüstrasyon Sözlüğü kitabının yazarı Mark Wigan' a göre; *illüstrasyonlar; problemlerin çözümü, süsleme, eğlendirme, bezeme, yorum yapma, bilgilendirme, esinlendirme açıklama, eğitme, teşvik etme, şaşırtma, büyüleme ve hikâye anlatma gibi işlevler için yaratıcı, farklı ve son derece kişisel yollara başvurarak içeriğin görsel bir biçimde iletilmesini sağlar. İllüstrasyon artık canlı ve sürekli gelişmekte olan güçlü bir uygulamalı sanat biçimidir. Zengin bir tarihe sahip bu antik mecra, aynı zamanda her alanda çarpıcı imge ve mesajlar yaratabilen yaşamsal, dinamik, çağdaş bir ifade, yorum ve iletişim aracıdır* (2012: 9).

İllüstrasyon ve resim sanatı arasındaki nüans sıklıkla karıştırılmaktadır. Türkçede 'resimleme' kelimesiyle ifade edilmesinin de bu karışıklığı desteklediğinden söz edilebilir. Resim sanatında kullanılan malzemeleri ve teknikleri kullanması bakımından ortaklıklar gösterse de illüstrasyon, üzerine yüklenen görev bakımından resim sanatıyla ayrışmaktadır. İllüstrasyonun yüklendiği söz konusu görev, anlatılmak istenen düşünceyi alıcısı açısından açık şekilde anlaşılır kılmak ve bilgilendirme yapmaktır. ''İllüstrasyonu resimden ayıran temel özellik; imgenin bağlı olduğu amaç ve fikri izleyiciye kavratmak, benimsetmektir (Kaçtı, 2019: 24).'' Yine de ''Resim ve illüstrasyon arasındaki sınır katı değil, akışkan ve geçirgendir (Gönüllü, 2017: 914).''

İllüstrasyon kavramı ilk olarak metni daha anlaşılır kılmak için yapılan kitap resimlemeleriyle ortaya çıkmış olsa da bazı araştırmacılar illüstrasyonun çok daha eskilere dayandığı fikrini savunmakta ve tarih öncesi dönemleri işaret etmektedir (Görsel 1). ''İlk illüstrasyon çalışmaları olarak mağara resimleriyle dini konuları açıklayan resim ve mozaikler örnek verilebilir (Tepecik, 2002: 29).'' Görsel sanatlar tarihine bakıldığında, keşfedilen mağara resimlerinin ve heykellerinin, insanların duygularını, düşüncelerini ve yaşadıkları olayları somut bir biçimde anlattıkları ilk görsel iletişim aracı ve ilk illüstratif uygulamalar olduğu görülmektedir (Tansuğ, 1973: 25).

John Berger'in ifade ettiği gibi ''Görme konuşmadan önce gelmiştir (2013: 7).'' Bu açıdan, görsel anlatım ve illüstrasyonun, insana, anlam ve ifade arayışında varoluşundan bu yana yarenlik ettiği söylenebilir.

> Arkeolojinin ve kültür tarihinin bulgularına göre insan, yazmayı akıl etmeden çok önce, resmi, resim yapmayı akıl etmiştir. İnsanlar, kimi zaman tek bir çizgisel hayvan betimlemesiyle, kimi zaman geometrik bir düzenlemeyle duygularını, düşüncelerini, edinimlerini açıklamak istemiştir. Bu isteğin altında ister korku ister kaçış, isterse belgeleme dileği olsun hepsinde ortak olan yan, resimlendirme yoluyla bir bildirimde bulunma dileği ya da gereksinimidir (Erinç 2016: 7).

Görsel 1. M.Ö. 34.000'e tarihlenen hayvan çizimleri, Chauvet Mağarası, Fransa.

İnsanın kendini ifade etmek için kullandığı görsel betimlemeler zamanla yazıya evrilmiştir. İlk kez Sümerler tarafından icat edilen çivi yazısı, Mısırlıların hiyeroglifleri, Anadolu ya da Hitit hiyeroglifleri olarak da anılan Luvi hiyeroglifleri resimyazıya dayanmakta; Eski Çin yazısı da çivi yazısında ve hiyerogliflerde olduğu gibi resme dayalı sembolleri içermektedir. İnsan, kendini ifade etmek için ilk olarak mağara resimlerini, sonraları bu görsel ifadeleri sadeleştirerek resimyazıyı, daha da sadeleştirerek yazıyı kullanmış; fakat yine de yazının icadından çok sonraları bile yazıyı daha anlaşılır kılmak için resimlemenin görsel anlatım gücüne başvurmuştur. Görsel anlatım ve illüstrasyonun, insan için ne denli önemli olduğu buradan anlaşılmaktadır. Winarski'nin dediği gibi, "Bir resim binlerce kelimeye eş değerdir (1997: 36-38)."

Görsel 2. Erken dönem çivi yazısı, Mısır hiyeroglifleri, Anadolu hiyeroglifleri ve antik Çin yazısından modern Çin yazısına dönüşüm şemasıyla resim temelli yazılardan örnekler.

Sanat tarihine bakıldığında, ilk eserlerin çeşitli dini, siyasi ya da toplumsal amaçlara hizmet eden anlatıları alıcıya ulaştırmak niyetiyle yapılmış olduğu bilinmektedir. Bu eserlerin alıcısına bir fikri benimsetmek ve kavratmak amacıyla yapılmış oluşu göz önünde bulundurulduğunda tarih boyunca sadece resmin değil, başka pek çok sanat dalının da üretiliş amaçları bakımından illüstratif etkiler barındırdığı savunulabilir.

İllüstrasyon, görsel ifade aracılığıyla bir dil yaratmakta; böylece evrensel bir anlatım biçimi oluşturabilmekte ve aynı dili konuşmayan ya da okuma yazması olmayan insanlar için anlatıyı aynı derecede anlaşılır kılmaktadır. Bu özelliği, illüstratif anlatımın sanatın pek çok farklı dalında kullanılmasında etkili olmuştur.

2. Seramikte İllüstratif Anlatım

İllüstratif anlatım, sanatın çeşitli dallarında kullanıldığı gibi seramik sanatında da hem geleneksel hem de çağdaş eserlerde karşımıza çıkmaktadır. Geleneksel Seramiklerde İllüstratif Anlatım başlığı altında dünyanın farklı uygarlık ve dönemlerinden farklı açılardan illüstratif etkiler taşıyan bazı geleneksel seramik örnekleri, illüstrasyonun seramikte ne denli eskiye dayandığına dair bir fikir oluşturması açısından ele alınmakta; asıl olarak Çağdaş Seramik Sanatında İllüstratif Anlatım konusu üzerinde durulmaktadır.

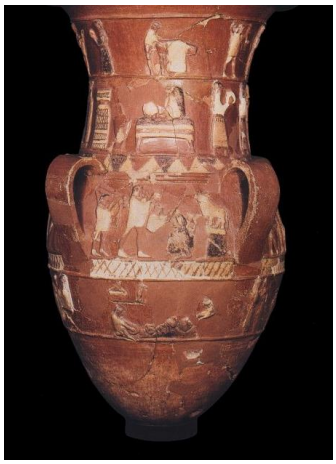
2.1. Geleneksel Seramiklerde İllüstratif Anlatım

Seramiğin ortaya çıkışından bu yana pek çok uygarlık kendi öykülerini çamurla anlatmıştır. Geleneksel

seramiklerde görülen illüstratif bezemelerde astarlar, dekor boyaları, kazımalar ve kabartmalar yüzeye el ya da damga ve mühür gibi araçlar kullanılarak işlenmiştir. İllüstratif anlatıma genellikle dekor tekniklerinin kullanıldığı seramiklerde rastlansa da illüstratif etkiyi formla sağlayan üç boyutlu seramikler de yapılmıştır. Ticari kayıt ve anlaşmalarda kullanılan resimlemeli kil tabletler; dinsel sahneleri, kahramanlık öykülerini ya da mitleri aktaran kap kacaklar, vazolar ve dini heykelciklerden bazıları seramikte illüstrasyona örnek verilebilir.

> Seramikler ilk kez MÖ 6000 yıllarında boya kullanılarak dekorlanmaya başlamıştır. Boyanın keşfi hem seramik teknolojisi tarihi açısından hem de seramik üzerindeki illüstratif anlatımı güçlendirmesi açısından önemli bir gelişmedir. İlk boyalı çömlek ürünleri Mezopotamya"da Hassuna, Samarra ve Halaf kültürlerinde görülmektedir. Özellikle Samarra kültürüne ait boyalı çömlekler, Hassuna çömleklerine göre daha özenli bir işçilikle işlenmiştir. Çok sık olmamakla birlikte Samarra çömleklerinde stilize hayvan ve insan figürlerine rastlanır ki figür kullanılmaya başlanması da illüstratif anlatımı güçlendiren diğer ayrıntılardan birisidir (Bol, 2010: 46).

MÖ 17. yüzyıla tarihlenen Hititlere ait İnandık Vazosu seramikte illüstratif anlatımın dekorla sağlandığı örneklerden biridir. Vazonun üzerindeki kabartmalarda çanak çömlek yapan bir erkek figürü; bir Tanrı ve ona dua eden figürler; lir çalan erkek ve yemek hazırlayan kadın figürleri; bir boğa ve boğayı hançerleyen bir erkek figürü; kutsal izdivaç yatağı üzerinde oturan tanrı ve tanrıça figürleri; çeşitli gösteriler yapan akrobat figürleri gibi detaylarla dini bir evlilik töreni olduğu düşünülen kutsal bir tören resmedilmiştir (http1) (Görsel 3).

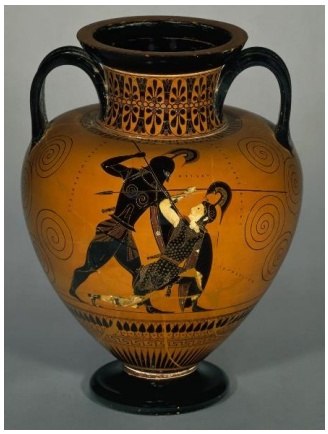
Görsel 3. İnandık Vazosu, Erken Hitit Dönemi, MÖ 17. yy, h:82 cm, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara.

Mısırlılar, ölülerine ölümden sonraki yaşamlarının iyi geçmesi için Shabti heykelcikleri adarlardı. Mısır çamuru kullanılarak MÖ 1300-1000 yılları arasında yapılmış olan ve bugün Metropolitan Müzesi koleksiyonunda yer alan mavi renkli Shabti heykelciği, üzerindeki dekorlarda yer alan hiyeroglifler bakımından illüstratif anlatıma örnek verilebilir (Görsel 4).

Görsel 4. Mısır çamuruyla yapılmış Shabti figürü, Antik Mısır Uygarlığı, MÖ 1300-1000, Metropolitan Museum, New York.

Roma ve Yunan dönemlerinden günümüze gelen herhangi bir illüstrasyon örneği bulunmamasına rağmen, Roma mozaik resimlerinden ve Homeros destanlarının işlendiği vazo çizimlerinden, illüstrasyonun bu dönemlerde de yer aldığı anlaşılmaktadır (Erzen, 1997: 841). Antik Yunan dönemi kırmızı siyah figürlü vazolar (Görsel 5) ya da Roma dönemi kabartmalı şişeler ve kandiller, kahramanlık ve din öykülerini dekorlarla görselleştirmeleri aracılığıyla illüstratif anlatımı sağlamaktadır (Görsel 6).

Görsel 5. Siyah figürlü amfora, Antik Yunan Uygarlığı, MÖ 540-530, British Museum, Londra.

Görsel 6. Pişmiş topraktan yapılmış kandil, Roma Uygarlığı, MS 1. yüzyıl, Metropolitan Museum, New York.

Etrüsk tapınak mimarisinde kullanılan ve MÖ 5. yüzyıla ait aşağıdaki örnek illüstratif ifadeyi dekorla değil formla sağlaması bakımından diğer örneklerden ayrışmaktadır (Görsel 7).

Görsel 7. Columen Antepagmenta, Pyrgi- A Tapınağı, Etrüsk Dönemi, MÖ 5. yy, Pişmiş Toprak, h: 126 cm, Villa Giula, Roma.

Selçukluların Kelile ve Dimne, Hamse, Şahnâme gibi edebi eserleri aktaran figüratif desenli çinileri, halk söylencelerini görsel olarak ifade etmektedir. Büyük Selçuklular'a ait 12. yüzyılda yapılmış olan dekorlu çini kase Şehnâme'den Feridun Destanının resimlemesidir. Destanın minai tekniği kullanılarak aktarıldığı kase, geleneksel seramiklerde illüstratif anlatımın dekorla sağlandığı bir başka örnektir (Bol, 2010: 95) (Görsel 8).

Görsel 8. Şehnâme'den Feridun Destanı Dekorlu Kâse, Kaşan, Büyük Selçuklu, 12. yy, Minai Çini, Çap:22 cm.

2.2. Çağdaş Seramik Sanatında İllüstratif Anlatım

Geleneksel seramiklerde olduğu gibi Çağdaş Seramik Sanatında da illüstrasyonun anlatım gücüne sıklıkla başvurulmuştur. İllüstratif anlatım, çağdaş seramik sanatçıları tarafından eserleri aracılığıyla alıcıya iletmek istedikleri fikri daha açık ve anlaşılır kılması dolayısıyla sağladığı avantaj bakımından tercih edilmekte ve evrensel bir dil oluşturmada etkili görülmektedir.

Geleneksel seramiklerde çoğunlukla kabartmalar ve dekorlar aracılığıyla sağlanan illüstratif anlatım, çağdaş seramik eserlerde bazen desen ve dekorlarla, bazen formla, bazen de hem dekor hem de formla sağlanmıştır. Çağdaş Seramik Sanatında İllüstratif Anlatım konulu eserler, bu üç ana başlık altında incelenmiştir. Söz konusu sınıflandırma her zaman keskin hatlarla birbirinden ayrışmamakta, birbiri içinde akışkanlık göstermektedir. Örneğin aynı sanatçının farklı eserlerine bakıldığında birinde dekorun, diğerinde formun, bir diğerinde her ikisinin de illüstratif etkiyi sağlamada baskın olduğu görülebilmektedir. Bu nedenle sınıflandırma sanatçılar üzerinden değil, eserler üzerinden yapılmıştır.

2.2.1. Çağdaş Seramik Dekorlarında İllüstratif Anlatım Örnekleri

Seramik dekorları, şekillendirme işlemi tamamlanmış seramik ürünlerin estetik değerini artırmak ve farklı anlatımlar kazandırmak amacıyla sır altı, sır üstü, sır içi ve yaş çamurlar üzerine çeşitli yöntemler kullanılarak yapılan uygulamalardır (Sevim, 2003: 1). Kimi zaman daha soyut sembol ve biçimler, kimi zamansa elinden çıkanın öykülerini anlatan resimler olarak karşımıza çıkan dekor uygulamaları, seramikte illüstratif anlatımı yaratmada sıklıkla kullanılmıştır.

Çağdaş seramik eserlerindeki illüstratif anlatımı çok çeşitli dekor teknikleri aracılığıyla sağlayan sanatçılara Paul Scott, Grayson Perry, Daphne Christoforou, Vicky Lindo, Keith Haring, Skuja Braden, Yana Payusova gibi isimler örnek verilebilir. Söz konusu sanatçılar illüstratif anlatımı kimi eserlerinde formla desteklemiş olsalar da yapılan tasnif eserler bazında ele alınmış ve bu bölümde illüstratif anlatımın dekorla sağlandığı eserlere yer verilmiştir.

İngiliz seramik sanatçısı Paul Scott, aşina olduğumuz geleneksel mavi beyaz hazır porselen tabaklar üzerindeki manzaralara yaptığı beklenmedik toplumsal, çevresel ve politik müdahaleleriyle tanınmaktadır. Kullandığı buluntu nesnelerde yaptığı değişikliklerle izleyiciyi bu nesneleri yeni bir şekilde görmeye davet eden hikayeler anlatan Scott, sır üstü dekal tekniğiyle yaptığı 'Palestine, Gaza' isimli eserinde ''buluntu bir hazır nesne olarak eski bir Filistin görseli içeren porselen tabağın içindeki görüntüyü manipüle ederek günümüz Filistin görüntüleriyle bir araya getirmiştir. (Aslan, 2018: 1374).'' (Görsel 9).

Görsel 9. 'Palestine, Gaza', Paul Scott, 1840 tarihli tabak üzerine manipülasyon, 2015.

Seramik eserlerinin yanında nakış, dokuma, fotoğraf, baskı ve heykel gibi başka araçlarla da çalışan 2003 Turner ödülü sahibi Grayson Perry de eserlerini illüstratif bir dille yaratmaktadır. Anlatacak hikayeleri olan el yapımı nesnelerin süslemeci ve samimi niteliklerini savunan Perry, eserlerini insanların hayatlarını yaşama biçimi ve modern dertleri, kimlik, sınıfsal farklılıklar, politika, cinsellik ve din konuları etrafında kurmaktadır (http2). Sanatçı, eserlerinde bilindik geleneksel formlar ile bu gibi formlarda görmeye alışık olmadığımız türden bir resimsel ifadenin tezatlığını yaratmaktadır. 'World Leaders Attend the Marriage of Alan Measles and Claire Perry' isimli eserinde, zaman zaman kadın kılığına bürünen Perry'nin dişil yansıması olan Claire Perry ile oyuncak ayısı Alan Measles'ın evlilik töreni resmedilmiştir. Dünya liderlerinin katıldığı bu tören, Perry'nin kendi içindeki erkeksi ve kadınsı tarafları arasındaki bir uzlaşmayı temsil etmektedir (Görsel 10).

Görsel 10. 'World Leaders Attend the Marriage of Alan Measles and Claire Perry', Grayson Perry, 2009.

Kıbrıslı sanatçı Daphne Christoforou, tabak, vazo, kavanoz gibi formlar üzerine Budist öğretisinde istenmeyen dürtüler ve duygular üzerine yoğunlaşan anlatı odaklı dekorlar yapmaktadır. Sanatçı, 'Having a Body is Scary' isimli eserinde, kendi için korkutucu olan görünmez bakteriler tarafından saldırı, kendi vücudunun savunması nedeniyle otoimmün bir ölüm, organlarına zarar veren şiddetli bir kaza, deli bir adamın silahı, yangın veya sadece yaşlılık gibi olası ölüm senaryolarını işlemiştir (http3) (Görsel 11).

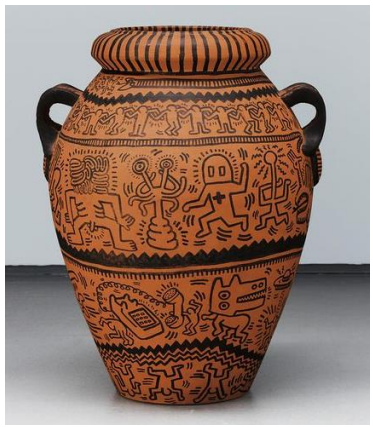
Görsel 11. 'Having a Body is Scary', Daphne Christoforou, 2019.

Vicky Lindo, günlük kullanım nesneleri üzerine kişisel öykülerini illüstratif dekorlarla aktaran İngiltere merkezli bir seramik sanatçısıdır. 2019 yılı British Ceramics Biennial'de birincilik ödülü aldığı 'The Dead Dad Book' isimli projesinde kaybettiği babasının ölümüyle ilgili detayları araştırırken annesi ve kız kardeşiyle tuttuğu günlükten ilham alan eserler üretmiştir. Seriye ait 'The Green Man' isimli tabakta (Görsel 12) sgrafitto tekniğiyle babasını toprağa geri dönen yeşil bir adam olarak resmetmiştir (http4).

Görsel 12. 'The Green Man', Vicky Lindo, 2019.

Çağdaş sanatın önemli isimlerinden biri olan sokak sanatçısı Keith Haring, piktogramları çağrıştıran nerede olsa tanıyacağımız kendine özgü desenlerini insan bedeni dahil olmak üzere pek çok farklı yüzeyde denemiştir. Bu yüzeylerden biri de sanatçının Milano'da bir atölyeyi ziyareti sırasında karşılaştığı pişmiş toprak vazolardan birkaçını alması ve hemen ertesi gün zımparalayıp boyamasıyla seramik olmuştur. Hazır seramik formlar üzerine marker ile çizim yaptığı eserleri, sanatçının kendi deyimiyle, geleneksel vazo resimleri ile çağdaş çizim yaklaşımının zıtlığını barındırmakta; antik ve çağdaş semboller arasındaki tezatlığın ironik karışımını içermektedir (http5) (Görsel 13).

Görsel 13. 'Untitled, 1984', Keith Haring, Pişmiş Toprak Vazo Üzerine Mürekkep, 1984.

Letonyalı Inguna Skuja ile Amerikalı Melissa Braden'in 1999'da kurduğu sanatçı iş birliği olan Skuja Braden, dekorlu porselen vazo, testi, tabak ve heykeller üretmektedir. Eserlerindeki illüstratif anlatım kimi zaman sadece dekor, kimi zamansa hem form hem de dekorla sağlayan ve feminizm, siyaset ve Budizm gibi konuları işleyen Skuja Braden'ın 2008 tarihli 'Vase Night' isimli eseri, illüstratif anlatımın dekorla sağlandığı örneklerden biridir (Görsel 14).

Görsel 14. 'Vase Night', Skuja Braden, 2008.

Eserlerinde illüstratif ifadeyi sağlamak için dekoru ustaca kullanan bir başka sanatçı Yana Payusova'dır, ABD'ye göç eden Rus sanatçı Payusova'nın resimleri ve heykelleri, halk sanatı, Rus ikonları, illüstrasyon ve çizgi roman tarzlarını ve simgelerini harmanlamakta; sanatçının kültürel mirasını ve geleneksel Rus gerçekçi resim eğitimini yansıtmaktadır. Eserlerinin, bugün kadın olmanın nasıl bir şey olduğunu kaydetme girişimi olduğunu söyleyen sanatçı, 'Revolutions' isimli serisinde güç ve cinsiyet dinamiklerini araştırmaktadır. Payusova bu seride, dekoratif ve kullanım amacı güdülen bir kabın işlevselliğini bozarak vazonun iç ve dış alanlarındaki dekorlarda kadınların değişen rollerini ve kültürel cinsiyet normlarını incelemekte; davranış ve güzellik beklentileri ile ilgili olan güç yapılarını sorgulamaktadır (http6) (Görsel 15).

Görsel 15. 'Revolutions' Serisinden bir eser, Yana Payusova, 2017-2019.

2.2.2. Çağdaş Seramik Formlarında İllüstratif Anlatım Örnekleri

İllüstrasyon, zihnimizde çoğunlukla çizim, resim ve boyama ile ilişkilendirilse de illüstratif anlatım formla da sağlanabilir. Soyut bir düşünceyi, imgeyi, somut ve açık biçimde alıcısına kavratma gayesi güden seramik formlarda illüstratif anlatım, üç boyutlu illüstrasyonlar olarak düşünülebilir. Salvador Jimenez-Flores, Maria Rubinke, Chris Riccardo, Alessandro Gallo, Crystal Morey, Özge Tan ve Hülya Sözer gibi çağdaş seramik sanatçılarının bazı eserleri illüstratif ifadenin formla sağlandığı örnekler içine girebilir.

Disiplinlerarası eserler üreten sanatçı Salvador Jimenez-Flores, eserlerinde Meksika'da doğup büyüdüğü kırsal bir kasabadan Amerika Birleşik Devletleri'ndeki büyük bir metropole göçmüş olması sonucu ortaya çıkan iki kültürlü ve iki dilli olmanın zorluğu, aynı anda iki farklı dünyada yaşama gibi kişisel tarihinin yansımalarına ve bu iki dünyanın görsel ve kültürel referanslarına yer vermektedir (http7). Sömürgeleşme, göç, öteki ve fütürizm gibi konuları ele alan sanatçı, seramik heykellerinde illüstratif anlatımdan yararlanmakta ve bunu daha çok formla sağlamaktadır. 'Nopales Hibridos: An Imaginary World Of Rascuache-Futurism' isimli kurulum, güneşi çağrıştıran bir diskin üzerine yerleştirilmiş her bir dalında çeşitli yüzler ve imgeler bulunan 243 santimetre yüksekliğinde bir kaktüsten oluşmaktadır (Görsel 16). Sanatçı, söz konusu eserde tüm dünyada insanların renkleri ve fiziksel görünümleriyle tanımlanmasının ve sömürge etiketlerinin bizi olabileceğimiz şey olmaktan alıkoymaya çalıştığının eleştirisini yapmakta ve sanat sayesinde alternatif bir geleceğin nasıl görünebileceğini yeniden tasarlayarak kendine ve diğer renkteki insanlara koyulan etiketlere direnmeye çalışmaktadır (http8).

Görsel 16. 'Nopales Híbridos: An Imaginary World Of Rascuache-Futurism', Salvador Jimenez-Flores, 2017.

Danimarkalı sanatçı Maria Rubinke, pasif ve kayıtsız ifadelere sahip porselen figürlerin bedenlerine eklediği kan, organ ve et parçaları gibi detaylarla belleğimizdeki klasik porselen biblo imgesini alaşağı eden bir tavır sergilemektedir. Rubinke'nin ürpertici eserleri, izleyicide kalıcı bir etki bırakırken sevimlilik ile korkunçluk arasında ince bir çizgide durmaktadır. Sanatçının, içebakış anlamına gelen 'Introspection' isimli eserinde, oyduğu

gözlerini kendine çeviren küçük bir kız çocuğu görülmektedir (Görsel 17). Ayrıca diğer eserleri de göz önünde bulundurulduğunda Rubinke'nin eserlerine verdiği isimler ile eser arasında kurduğu ironik bağın, soyut anlamdaki ifadeleri somut biçimde tasvir etmesi bakımından izleyici için düşündürücü olduğu söylenebilir.

Görsel 17. 'Introspection', Maria Rubinke, 2012.

Amerikalı sanatçı Chris Riccardo, seramik heykellerinde içsel düşüncelerini ve ahlaki sorgulamalarını izleyiciyle paylaşmakta ve illüstratif anlatımı kendine özgü figüratif diliyle sağlamaktadır. Riccardo, 'Leda and the Swan' isimli eserinde sanatta daha pek çok yansıması görülen Yunan mitolojisindeki 'Leda ve Kuğu' öyküsünü kendi penceresinden anlatmaktadır. Kısaca, bir gölde yıkanırken gördüğü Leda'ya aşık olup bir kuğu kılığına girerek ona yanaşan Zeus'un anlatıldığı (Cömert, 1999:26) bu miti Riccardo, Zeus'un yerine kendini koyarak yeniden yorumlamıştır (Görsel 18).

Görsel 18. 'Leda and the Swan', Chris Riccardo, 2013.

Görsel 19. 'Metro', Alessandro Gallo, 2011.

İtalyan sanatçı Alessandro Gallo, yarı insan yarı hayvan hibrit figürleriyle tanınmaktadır. Gallo, gerçeküstü seramik eserlerinde hayvanları biyolojik özellikleri ve davranış kalıpları bakımından insanla eşleştirerek mizahi bir şekilde, bir kişinin temel eğilimini somutlaştırmak üzere kullanmaktadır (http9). Gallo, çamurdan yarattığı mutant türlerini kıyafetler, dövmeler ve tipik şehir sakinlerinin diğer nitelikleriyle süsleyerek onları asansöre binmek veya çöpü çıkarmak gibi sıradan günlük yaşam aktiviteleri içerisinde konumlandırmaktadır. Sanatçı, eserlerinde yabancılaşma, can sıkıntısı ve yalnızlık gibi psikolojik temalar etrafında yoğunlaşmakta ve illüstratif anlatımı

formla sağlamaktadır.Crystal Morey de Alessandro Gallo'ya benzer şekilde hibrit figürler üzerine çalışmakta fakat biçimsel dili ve ele aldığı konular bakımından Gallo'dan ayrışmaktadır. Morey, Sanayi Devrimi'nden bu yana azalan doğal kaynakların yarattığı çağdaş çevre sorunlarından yola çıkarak insan türünün bu gibi zor durumları nasıl anladığı, nasıl çözüm bulduğu ve ilerlemeye nasıl devam ettiği gibi sorularla ilgilenmektedir. Gezegenimizin uzun süreli sağlığı için birbirimize bağımlı olduğumuz fikrinden doğan; insan, hayvan ve bitki niteliklerinin melez unsurlarını paylaşan yaratıkları, yüksek bir bağlılık ve güvencesiz denge hissini taşımaktadır. Eserlerinde nesli tükenmekte olan veya tükenmiş canlıları yansıtan Morey, gerçekçilik, iyi işçilik ve sanat tarihi geleneklerini sürdürürken bugünün çağdaş ve bilim tabanlı hikayelerini anlatmaktadır (http10).

Görsel 20. 'Return to Nature: Black Tailed Deer', Crystal Morey, 2017.

Serbest şekillendirme yöntemiyle yaptığı figüratif seramik heykellerinde illüstratif anlatımı formla sağlayan Özge Tan, 2018 tarihli 'Bugün Gaia Gözü Yaşlı Bir Tanrıçadır' isimli eserinde, antik inanış ve mitlerin neredeyse hepsinde, bütün tanrı ve tanrıçalardan önce var olduğundan ve onları kendinden doğurduğundan söz edilen Doğa Ana, Toprak Tanrıçası ya da Yunan mitolojisindeki adıyla Gaia'nın bugününü tasvir etmektedir. Eser, Gaia'nın 'bugün kim bilir ne halde olduğu' sorusundan çıkışlı ve sanatçının bu soruya verdiği, Gaia'nın temsil ettiği hem kadına hem de doğaya özgü değerlerin insan türü tarafından incitilmiş ve incitilmeye devam edilmekte olduğu; bu yüzden de Gaia'nın bugün olsa olsa gözü yaşlı bir tanrıça olacağı cevabı üzerine kuruludur. Kesilmiş bir ağacın üzerinden saçlarıyla yeniden kök salarak büyüyen ve parıltılı göz yaşlarının damladığı yerden yeniden çiçek açmakta olan Gaia, hüznüne rağmen doğanın her koşulda yaptığı gibi yeni yollar aramaya, bulmaya ve denemeye devam etmektedir.

Görsel 21. 'Bugün Gaia Gözü Yaşlı Bir Tanrıçadır', Özge Tan, 2018.

Figüratif seramik heykeller üzerine çalışan Türk seramik sanatçısı Hülya Sözer'in Can Yayınlarıyla yaptığı George Orwell'ın Hayvan Çiftliği kitabının özel baskısı, seramiğin kitap resimlemesinde kullanılması bakımından, illüstratif olmanın ötesinde gerçekten illüstrasyondur.

> Hayvan Çiftliğinin, Utku Lomlu'nun (Lom Creative) sanat yönetmenliğinde hazırlanan özel baskısı, seramik sanatçısı Hülya Sözer'in yaptığı çamurdan heykellerin yer aldığı, kitaptaki en çarpıcı sahneleri anlatan görselleriyle her edebiyat tutkununun koleksiyonunda olmayı hak ediyor. Kitaptan en çarpıcı sahnelerin seçilmesiyle başlayan proje, Hayvan Çiftliği'nin masalsı fakat karamsar dünyasını yansıtan heykellerin yapılmasıyla devam etti. Boyutları 10-30 cm arasında değişen heykellerin her biri seramik çamurundan yapıldı

ve yaklaşık iki aylık bir sürecin sonunda ortaya çıktı. Orwell'in kaleminden çıkan karakterlerin kişiliğini kusursuz bir şekilde betimleyen bu çamurdan heykeller, seçilen sahnelere uygun kurgularla fotoğraflandı (http11).

Görsel 22. George Orwell, Hayvan Çiftliği, Can Yayınları Özel Baskısı, Hülya Sözer'in çamurdan illüstrasyonları.

2.2.3. Çağdaş Seramik Dekor ve Formlarında İllüstratif Anlatım Örnekleri

İnsana varoluşundan bu yana yarenlik etmiş olan seramik, sanatçısına tasarım, form, malzeme, desen ve renk bakımından sonsuz çeşitlilikte alternatifler sunan bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Kimi seramik sanatçıları bu alternatiflerin birini seçip o alanda ustalaşırken kimileri birkaçını bir arada kullanarak seramiğin çok yönlülüğünden haz almaktadır. İllüstratif anlatımı eserlerinde hem form hem de dekorla sağlayan çağdaş seramik sanatçıları, iki boyutlu anlatıyı üç boyutlu seramik formla birleştirirken seramik heykellerini resimleri için adeta bir tuval olarak kullanmaktadır. Söz konusu sanatçılara Sergei İsupov, Anne Athena, Shalene Valenzuela, Hannah Pierce, İlona Romule ve Janina Myronova örnek verilebilir.

Seramiğin sunduğu malzeme çeşitliliği ve teknik imkanların, ABD'de yaşayan Rus seramik sanatçısı Sergei İsupov'a hem form hem de resimsel ifade açısından zengin anlatım olanakları sağladığı ve eserlerinde kendine özgü dili yaratmasında etkili olduğu söylenebilir. İsupov'un sanatçı beyanı bu savı destekler durumdadır:

> Ben evrenin bir öğrencisiyim ve zıtlıkların, karşıtların harmonik kaosunda yer alan biriyim: karanlık-ışık; erkek-kadın; iyi-kötü. İçgüdüsel olarak çalışarak ve gözlemlerimi kullanarak ilişkileri, bağlantıları ve çelişkileri onları algıladığım şekilde ortaya çıkaran yeni, samimi bir evren yaratırım. Kili en çok yönlü malzeme olarak görüyorum ve fikirlerimin ifadesine çok uygun. Heykellerimin resimlerim için bir tuval olduğunu düşünüyorum. Bir parçanın tüm plastik, grafik ve boya elemanları işin tamamlayıcı parçaları olarak işlev görüyor (http12).

Sanatçının figüratif seramik heykellere ustalıkla boyadığı gerçeklik ile temsil arasında dolaşan sahneler, izleyiciyi alışık olduğunun dışında bir dünyayla karşı karşıya getirmektedir. Yüzey üzerine resmettikleri aracılığıyla inşa ettiği formu altüst eden İsupov, üç boyutlu biçimi, resimle garip ve rahatsız edici bir ölçekte bozmak ve yapay olarak düzleştirmek suretiyle izleyiciyi gerçek ile gerçek olmayanı sorgulamaya itmektedir.

Görsel 23. 'Belief and Hope', Sergei İsupov, 2013.

Seramikle tanışmadan önce bir ressam olan Danimarka doğumlu sanatçı Anne Athena, bugün resimdeki yeteneğini seramik eserlerinde kullanmaktadır. İki sanatsal dili birleştiren sanatçı, görünmeyen varoluş dünyalarına bir pencere açan anlatılar yaratmak için figüratif ve gerçeküstücü bir yaklaşım benimsemiştir. Elle şekillendirdiği seramik heykeller ve kimi zaman da geleneksel formlar üzerine el dekoruyla işlediği semboller ve illüstrasyonlardan yararlanan sanatçı, eserlerinde insan davranışı, maneviyat, psikoloji, insanlar ve yaşam öyküleri, insanlık tarihi ve insanın bu gezegendeki gelişimi konusundaki derin ilgisini yansıtmaktadır. Anne Athena, en eski seramik formlardan beri bir iz bırakmak için kullanılan sanatsal dilden: onları yapan insanların anlatısından esinlenmekte ve bu geleneği bir 21. yüzyıl sanatçısı olarak kendi çağdaş yorumuyla sürdürmektedir (http13).

Görsel 24. 'Guardians', Anne Athena, 2019.

Eserlerindeki illüstratif ifadeyi yaratırken formun ve dekorun her ikisinden de faydalanan bir diğer sanatçı Shalene Valenzuela'dır. Sanatçı, gündelik nesneleri alçı kalıba döküm yöntemiyle çoğaltarak elde ettiği seramik formların yüzeyleri üzerine elle boyanmış sır altı dekorlar girmektedir. Valenzuela, eserlerinde masallar, kentsel mitolojiler, tüketim kültürü, toplumsal beklentiler, görgü kuralları, politika ve çağın geleceği gibi konuları kadınlar üzerinden ele almaktadır. Sanatçı, gündelik nesneleri yeni bir biçimde sunan anlatılar yaratmak için illüstrasyonu kullanmaktadır (http14).

Görsel 25. 'Suck It Up: Ears Are Burning', Shalene Valenzuela, 2018.

Mimari ögeler içinde yer alan tuhaf karakterleri ve görüntüleri tasvir eden gerçeküstü, anlatı odaklı seramik heykeller yapan Hannah Pierce, kasvetli sahneleri canlı renkler, eğlenceli bakış açıları, figür bozulması ve çocuksu referansların bolluğu ile alaycı bir şekilde eşleştirmektedir (http15). Sanatçı, formu ve dekoru kullanış biçimiyle: figürleri iki boyutlu yüzey üzerinde üç boyutluymuşçasına gösteren ustalıklı resimleri aracılığıyla izleyiciyi görsel bir yanılsamanın içine çağırmakta; bunu yaparken de illüstratif nitelikler ve abartılı formlardan yararlanmaktadır. Her bir açısında farklı sahneleri görmenin mümkün olduğu seramik heykelleriyle Pierce, izleyiciyi eserlerin etrafında gezindikçe şaşırtmayı başarmaktadır.

Görsel 26. 'Drooling Over You', Hannah Pierce, 2018.

Sanatını, form ve desenlerle oluşturulmuş üç boyutlu hikayeler olarak adlandırabileceğimiz bir başka çağdaş seramik sanatçısı İlona Romule'dir. Porselen heykellerin yanı sıra her biri eşsiz, endüstriyel süreçle üretilmiş kullanım ürünleri yaratan Letonyalı sanatçı Romule'nin eserlerinde çizim formu, form çizimi tamamlamakta ve her ikisi birlikte bir öyküyü oluşturmaktadır. Semboller ve mistik fantastik yaratıklar içeren eserlerde figürler bazen bir erkek ya da bir kadın, bazen de hayvan olarak temsil edilmektedir (http16). Sır üstü dekor tekniği kullanan sanatçı, figüratif ve illüstratif ifadenin olanaklarını cesur, dışavurumcu bir tarzla yansıtmaktadır.

Görsel 27. 'Silver Head', İlona Romule. 2009

Ukraynalı seramik sanatçısı Janina Myronova, eserlerindeki illüstratif anlatımı elle şekillendirdiği figüratif seramik heykeller üzerine işlediği dekorlarla güçlendirmektedir. Eserlerinde insan ilişkilerini ve günlük yaşam durumlarını göstermekle ilgilenen sanatçı, insan vücudunu normal olmayan oranlarda sunmakta ve kusurlu bedenler inşa ederek kişinin bedenini kabul etme sorununa da değinmektedir (http17). Kendi özgün tarzını geliştiren sanatçı, seramiklerini grafik ögelerle genellikle esprili ve şaşırtıcı bir şekilde birleştirmektedir. Myronova'nın eserlerinde çizgi, renk, malzeme, boyut unsurlarının her biri izleyicilerin eser hakkındaki algısının şekillenmesine yardımcı olmakta; dekorlar formu katmanlı hale getirerek vücudun perspektifini bozmaya olanak sağlamaktadır.

Görsel 28. 'Happy in Yellow', Janina Myronova, 2019.

Bu bölümde incelenen örneklerde sanatçılar, izleyiciye görsel olarak anlatmak istedikleri öyküleri, serbest şekillendirme ya da endüstriyel tekniklerle ürettikleri illüstratif formlar ve bu formların üzerine incelikle işledikleri illüstratif dekorlarla anlatmış; seramiğin kendilerine sunduğu teknik alternatifleri birleştirerek anlatımlarını güçlendirmişlerdir.

Sonuç

İnsanın vazgeçilmez kendini anlatma isteği ve serüveni, binlerce yıldır, yazının henüz keşfedilmediği çağlardan beri türlü biçimlerde var olmuştur. 30 bin yıllık mağara resimlerinden, 4 bin yıl öncesinin kil tabletlerine, atalarımızın anlatıları gerek görsel gerekse yazılı olarak bugünün insanlarına ulaşmıştır. Bugünün anlatıları ise, teknik ve biçimsel açılardan çeşitlenerek binlerce yıllık külliyata eklenecek ve yarına ulaşacaktır.

İllüstratif anlatım, bu zaman yolculuğunda, insana ve anlatılarına 'anlaşılırlık' sunmuş; yarattığı görsel dille zamandan ve mekandan azade bir iletişim şekli oluşturmada etkili olmuştur. Bu özelliği, illüstratif anlatımın, sanatın farklı dallarında olduğu gibi seramik sanatında da tercih edilmesini sağlamıştır.

M.Ö. 8000'lerde insan yaşamına dahil olduğunu bildiğimiz kadim seramik sanatı, ortaya çıkışından bu yana geleneksel ve çağdaş eserlerde illüstratif ifadenin kimi zaman dekor ya da form, kimi zamansa her ikisi aracılığıyla sağlanmasıyla hikayelerin anlatıcısı olmuştur. Seramik sanatındaki bu illüstratif ifadeler; zamana tanıklık ederek, geçmiş zamanlarda yaşayan toplulukların duygularını, düşüncelerini, inançlarını ve sosyal yaşamlarını taşıdıkları tarihi belge niteliğiyle bizlere ulaştıran birer aktarım aracı olmuşlardır. Geçmişte olduğu gibi 21. yüzyılda da illüstratif anlatımın seramik eserlerde başka başka hikayelerin özgün anlatısında kullanıldığı; pek çok farklı teknikle inşa edilen formlar ve işlenen dekorlarla ne denli çeşitli teknik ve biçimlerde ele alındığı görülmüştür. İllüstratif anlatım, ister yüzyıllarca öncesinin seramik ustası, ister bugünün çağdaş seramik sanatçısı için olsun, duygu ve düşüncelerin açıkça ifade edilmesinde etkili ve güçlü bir araçtır. Nesiller arası bilgi aktarımında kalıcı bir malzeme olmasıyla tanıdığımız seramik, şüphesiz sanatçısının ellerinde daha nice öyküleri geleceğe taşıyarak zamanlar arası bir aktarım aracı olmaya devam edecektir.

KAYNAKLAR

Berger, J. (2013). Görme biçimleri. (Çev: Y. Salman) İstanbul: Metis Yayınları.

Bol, Y. (2010). Seramikte İllüstrasyon. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik-Cam Anasanat Dalı

Cömert, B. Mitoloji ve İkonografi, Ayraç Yayınevi. Ankara 1999, s.26

Erinç, S. (2016). Resmin Eleştirisi Üzerine. 4.Baskı. Ankara: Ütopya Yayınları.

Erzen, J. N. (1997). Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi. İstanbul: Yem Yayınları.

Gönüllü, A. (2017). İllüstrasyon (Resimleme) Sanatını Tanımlamak, II. Uluslararası Felsefe, Eğitim, Sanat ve Bilim Tarihi Sempozyumu, 03-07 Mayıs, Muğla.

Kaçtı, S. (2019). İllüstrasyon Sanatçısının Toplumsal Kimliği ve Topluma Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Sevim, S. (2003) Seramik Dekorları, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, No:30.

Şan Aslan, P. (2018) Seramikte Dekor Tekniklerinin Kavramsal Bir İfade Aracı Olarak Kullanımı, İdil Sanat ve Dil Dergisi, 2018, cilt / volume 7, sayı / issue 51

Tansuğ, Sezer (1973). Resim Kılavuzu. İstanbul: Milliyet Yayınları.

Tepecik, A. (2002). Grafik Sanatlar, Ankara: Detay & Sistem Ofset.

Wigan, M. (2012). Görsel İllüstrasyon Sözlüğü. (M. E. Uslu, Çev.) İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Winarski, D., (1997), Susan Jeffers: Art of A Thousand Words. Teaching K-8 27, 4, s.36–38.

İNTERNET KAYNAKLARI

http1: Erişim tarihi: 12.04.2020 https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0nand%C4%B1k_Vazosu
http2: Erişim tarihi: 12.04.2020 https://www.peramuzesi.org.tr/Sergi/Grayson-Perry-/173

http3: Erişim tarihi: 12.04.2020 https://www.feelondemand.com/Having-a-Body-is-Scary
http4: Erişim tarihi: 12.04.2020 https://www.artscouncil.org.uk/project-grants-case-studies/closer-look-dead-dad-book-vicky-lindo
http5: Erişim tarihi: 12.04.2020 http://www.haring.com/!/art-work/185
http6: Erişim tarihi: 12.04.2020 https://www.payusova.com/#/new/
http7: Erişim tarihi:20.04.2020 https://www.salvadorjimenezflores.com/artist-statement
http8: Erişim tarihi:20.04.2020 https://www.artprize.org/66127
http9: Erişim tarihi:20.04.2020 https://artaxis.org/alessandro-gallo/
http10: Erişim tarihi:20.04.2020 https://www.crystalmorey.com/statement.html
http11: Erişim tarihi:20.04.2020 https://canyayinlari.com/kitapdetay/modern/roman/george-orwell/hayvan-ciftligi/22525/
http12: Erişim tarihi:20.04.2020 http://sergeiisupov.com/about
http13: Erişim tarihi:20.04.2020 https://www.anneathena.com/artist-statement
http14: Erişim tarihi:20.04.2020 https://shalene.com/about-1
http15: Erişim tarihi:20.04.2020 http://hannahmpierce.com/about/
http16: Erişim tarihi:20.04.2020 https://www.ilonaromuleporcelain.com/artist-statement
http17: Erişim tarihi:21.04.2020 https://artaxis.org/janina-myronowa/

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel 1. http://www.bradshawfoundation.com/chauvet/chauvet_cave_UNESCO_world_heritage_site.php Erişim tarihi: 27.03.2020
Görsel 2. https://www.wikitarih.com/civi-yazisi/ Erişim tarihi: 28.03.2020
http://www.fizikmuh.com/hiyeroglif-yazisinin-ozellikleri/ Erişim tarihi: 28.03.2020
https://arkeofili.com/anadolu-hiyeroglif-yazisi-ile-tanisin/
Keskinkol, G. (2019). Mekan Algısında Kaligrafik ve Tipografik Yaklaşımın Yansımaları, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
Görsel 3. https://www.uludagsozluk.com/k/inand%C4%B1k-vazosu/ Erişim Tarihi: 06.04.2020
Görsel 4. 10,000 Years of Pottery, s. 30.
Görsel 5. https://www.britishmuseum.org/collection/galleries/greece-1050-520-bc#&gid=1&pid=1 Erişim Tarihi: 06.04.2020
Görsel 6. https://www.metmuseum.org/art/collection/search/247457 Erişim Tarihi: 06.04.2020
Görsel 7. Tül Tulunay, E. Etrüsk Sanatı. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1992, s.33.
Görsel 8. Bol, Y. (2010). Seramikte İllüstrasyon. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik-Cam Anasanat Dalı
Görsel 9. Şan Aslan, P. (2018) Seramikte Dekor Tekniklerinin Kavramsal Bir İfade Aracı Olarak Kullanımı, İdil Sanat ve Dil Dergisi, 2018, cilt / volume 7, sayı / issue 51
Görsel 10. https://www.royalacademy.org.uk/art-artists/name/grayson-perry-ra#gallery Erişim Tarihi: 13.04.2020
Görsel 11. https://www.feelondemand.com/Having-a-Body-is-Scary Erişim Tarihi: 13.04.2020
Görsel 12. https://www.artscouncil.org.uk/project-grants-case-studies/closer-look-dead-dad-book-vicky-lindo Erişim Tarihi: 13.04.2020
Görsel 13. https://www.phillips.com/detail/KEITH-HARING/UK010513/190 Erişim Tarihi: 13.04.2020
Görsel 14. https://www.bastejs.lv/en/artists/skuja-braden-en/ Erişim Tarihi: 13.04.2020
Görsel 15. https://www.payusova.com/#/new/ Erişim Tarihi: 13.04.2020
Görsel 16. https://www.salvadorjimenezflores.com/an-imaginary-world-of-rascuache-futurism/7o6i42vhp8qg0znkdazynfshbmp0wv Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 17. https://mariarubinke.com/fragile/ Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 18. http://chrisriccardo.com/5nqddtgksyraeb8cq79sarjhfemoy9 Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 19. http://www.alessandrogallo.net/portfolio.php?id_album=1&id_cartella=1 Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 20. https://www.crystalmorey.com/return-to-nature-black-tailed-deer.html Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 21. Özge Tan sanatçı arşivi
Görsel 22. https://www.ajandakolik.com/soylesi-hulya-sozer-urettigimiz-eserlerle-rahatsizlik-vermeliyiz/ Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 23.http://sergeiisupov.com/portfolio/call-of-the-wild#jp-carousel-640 Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 24. https://www.anneathena.com/sculpture?pgid=k6zejcv7-a44f71d0-cb6b-49c5-87e6-37adb36834b9 Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 25. https://shalene.com/gallery Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 26. http://hannahmpierce.com/droolin-over-you/ Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 27. https://artaxis.org/ilona-romule/#jp-carousel-16415 Erişim tarihi:20.04.2020
Görsel 28. https://www.instagram.com/p/B0Foy2WofsG/ Erişim tarihi:21.04.2020

ILLUSTRATIVE EXPRESSION IN THE CONTEMPORARY CERAMIC ART

S. Sibel SEVİM

Özge TAN

ABSTRACT

'Illustration' which derived from the word 'lustrare' meaning illumination in Latin and whose meaning in Turkish is 'drawing' can be defined as the visual description and embodying of the verbal and abstract expression beared by a text, idea or concept. Although the concept of illustration first appeared through book drawings employed to make the texts more comprehensive, some researchers show paintings and mosaics that expressed religious subjects and cave paintings as the examples of first illustration practices. It can be said that the illustration, which has been more related with the fields such as painting and graphics since the time it has emerged, has an interdisciplinary interaction with other branches of art and has artistic qualities in itself. In fact, considering the history of art, it is seen that the artists from many different fields created their works with an illustrative language of expression. Considering the subject from the point of view of the ceramic art, it is known that decorations on traditional ceramics have been used in many different parts of the world that tell stories visually since prehistoric times. It can be said that Contemporary Ceramic Art has a strong presence among countless branches of art that adopt an illustrative form of expression. This research, which deals with how the concept of illustration is handled in Contemporary Ceramic Art, includes the definition and brief history of the concept in general. It aims to make traditional examples that address ceramics in an illustrative way and in fact to inform by focusing especially on contemporary ceramic artists.

Keywords: contemporary, ceramic, art, illustrative, expression, illustration